

PICTO Benelux

<http://www.picto.info/>

Samenkomst 17/05/2026

FERROBLEND – René Smets

René, geïntrigeerd door wat hij tijdens een eerdere bijeenkomst van Luc Tourwé over Ferroblend had gehoord en gezien, besloot het proces nader te onderzoeken. Hij liet ons enkele van zijn recentste resultaten zien. Met de hulp van Luc Tourwé gaf hij een praktische demo van zijn werkwijze. Hieronder enkele van zijn prints, evenals zijn beschrijving, die hij ook op Facebook heeft geplaatst, van hoe hij het proces heeft doorlopen. – JK.

*

*

*

*

Ferroblend is een uitstekende introductie tot 'alternatieve technieken' voor wie nog niet veel ervaring heeft op dit gebied: de benodigde materialen zijn gemakkelijk te vinden en goedkoop, het proces is vrij eenvoudig, terwijl het iedereen de mogelijkheid biedt om meer persoonlijke resultaten te bereiken door de keuze en verhoudingen van de gebruikte producten, de belichtingstijden, enzovoort, aan te passen. In feite is het een standaard cyanotype, 'bewerkt' met een kopersulfaatoplossing die een roodbruine tint toevoegt. Het eindresultaat is een duotoonafdruk.

De benodigde materialen en chemicaliën zijn vrij eenvoudig: aquarelpapier (ik heb hier Arches Aquarelle gebruikt), een paar penselen (ik heb een plat, zacht penseel van 6 cm breed gebruikt, en een schuimkwast van dezelfde breedte), 0,6 mm dik PVC-strips, een UV-belichtingsapparaat (een eenvoudige gezichtsbruiner volstaat), een schaal, een negatief voor contactafdrukken, een drukraam en enkele chemicaliën: ijzerammoniumcitraat, kaliumferricyanide, kopersulfaat en kaliumcitraat

De procedure – een kort overzicht

1. Teken de hoeken van het negatief af op het papier; dit geeft het oppervlak aan dat moet worden gevoelig gemaakt.
2. Plak het papier op een plexi plaat en maskeer de randen met vier PVC-stroken en wat dubbelzijdige plakband, zodat er geen lichtgevoelige coating op terechtkomt, en de randen wit zullen blijven.
3. Bestrijk het beeldgebied met de cyanotypie-oplossing (zie details hieronder)
4. Het papier laat men de eerste tien minuten plat drogen en hangt men daarna ongeveer een uur op.
5. Als het papier droog is, wordt het onder het negatief in het drukraam belicht.
6. Na de belichting wordt de kopersulfaatoplossing enkele minuten lang royaal op het belichte beeld aangebracht.
- 7.8.9. De prints worden gespoeld, gedroogd en plat geperst.

De methode – nader toegelicht

Het papier lichtgevoelig maken met cyanotypieoplossingen

Oplossingen

Deel A
Water ..... 100 ml
Ammoniumijzercitraat (FAC) ..... 25 gr

Deel B
Water ..... 100 ml
Kaliumferricyanide ..... 20 gr

Meng gelijke delen van deze oplossingen vlak voor gebruik

Voor een oppervlak van 24 x 24 cm is 3 cl nodig. Breng het product met een schuimkwast zo gelijkmatig mogelijk in alle richtingen aan en verwijder overtollig product zodat er geen plassen achterblijven. Om te voorkomen dat overtollig product onder de PVC-strips loopt, veegt men de overtollige vloeistof weg door de kwast van de strips naar het midden van de afbeelding te bewegen

Drogen

Laat de print eerst tien minuten plat drogen en daarna hangend, gedurende een uur.

Belichting

Plaats het negatief in contact met het lichtgevoelige papier in het drukraam en belicht onder UV-licht. Een gezichtbruiningslamp is prima, maar vereist mogelijk een langere belichtingstijd dan een specifieke UV-lichtbak (de gezichtbruiningslamp die ik voor de demo gebruikte vereiste een belichting van 12 minuten, terwijl de lichtbak in mijn doka een belichting van 6 minuten vereiste (beide op 20 cm afstand).

De belichte print verwerken

De ontwikkelaar
water ..... 100 ml.
Kopersulfaat ..... 2 gr.
natrium- (of kalium-)citraat ..... 10 gr.

Breng de oplossing met een zachte borstel royaal in alle richtingen aan op het belichte beeld; dit duurt enkele minuten. Gebieden die geen ontwikkelaar hebben gekregen, behouden hun traditionele cyaanblauwe kleur, ontwikkelde donkere gebieden worden zeer donkerblauw – bijna zwart, terwijl lichtere gebieden een mooie roodbruine tint krijgen. De witste gebieden blijven wit.

Afwerking van de prints

Spoel de ontwikkelde prints enkele minuten af onder stromend water en leg ze vervolgens in een bak met schoon water dat in het komende uur vier keren wordt verversd.

Laat de prints drogen

Bevochtig de achterkant van de prints lichtjes en leg ze tussen vellen vloeipapier in een pers of tussen twee platen met een gewicht erop.

Enkele voorbeelden (zie volgende pagina)

